

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Futro (spr.)

Sędziowie: SA Ewa Staniszevska, SA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

po rozpoznaniu dnia 20 lipca 2017 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi M. J.

przeciwko (...)Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W.

o wznowienie postępowania

na skutek zażalenia skarżącego M. J.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 27 października 2016 r.

sygn. akt IX GC 208/16

oddala zażalenie.

Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Jan Futro Ewa Staniszevska

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Poznaniu odrzucił skargę M. J. o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibę we W. przeciwko M. J. o zapłatę, prowadzonej pod sygn. akt IX GC 1438/14 i zakończonej prawomocnym wyrokiem tegoż Sądu z dnia 29 kwietnia 2015 r., zasądającym od M. J. na rzecz (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty kwotę 59 140,73 zł z ustawowymi odsetkami (pkt 1) oraz kwotę 4 253,32 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 3), a nadto umarzającym postępowanie, co do kwoty 27 644,33 zł z ustawowymi odsetkami (pkt 2). Orzekając o kosztach postępowania zasądził od skarżącego na rzecz przeciwnika skargi kwotę 2 417 zł.

W uzasadnieniu wskazał, że skarżący powołując jako podstawę wznowienia powyższego postępowania orzeczenie w dniu 14 kwietnia 2015 r. Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP (sygn. P 45/12), złożył skargę z zachowaniem terminu, o którym mowa w art. 407 § 2 k.p.c. Jednakże, w sytuacji gdy Trybunał Konstytucyjny, tak jak w niniejszym przypadku, odroczył moment utraty mocy obowiązującej określonego przepisu, wyłączona jest możliwość wznowienia postępowania na podstawie art. 401¹ k.p.c. Wobec tego, Sąd Okręgowy odrzucił skargę jako niedopuszczalną na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. Natomiast jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania Sąd Okręgowy powołał przepisy art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 406 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący M. J. zaskarżył je w całości, zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, a polegało na naruszeniu art. 410 § 1 k.p.c. w zw. art. 401¹ k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, iż skarga o wznowienie postępowania nie przysługuje wówczas, gdy Trybunał Konstytucyjny odroczył moment utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego, którego niezgodność z Konstytucją Trybunał Konstytucyjny uznał, podczas gdy prawidłowa wykładnia i stosowanie ww. przepisów prowadzi do wniosku, iż skarga o wznowienie postępowania jest dopuszczalna również w sytuacji, gdy Trybunał Konstytucyjny odroczył moment utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego, którego niezgodność z Konstytucją Trybunał Konstytucyjny uznał, a zatem w niniejszej sprawie skarga była dopuszczalna, albowiem wynikała z orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny o niezgodności z Konstytucją niektórych przepisów aktu normatywnego (art. 96-98 ustawy Prawo bankowe), na podstawie których zostało wydane zaskarżone skargą prawomocne orzeczenie - wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu;

2. naruszenie art. 190 ust. 4 w zw. z ust. 3 Konstytucji RP w zw. art. 401¹ k.p.c. poprzez błędną, wykraczającą poza językową, wykładnię (prowadzącą do pozbawienia obywatela jakiegokolwiek możliwości ochrony przed skutkami wadliwej legislacji ustawodawcy), polegającą na uznaniu, że odroczenie przez Trybunał Konstytucyjny w czasie utraty mocy obowiązującej normy prawnej, którą Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodną z Konstytucją, eliminuje możliwość uczynienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego podstawą skargi o wznowienie postępowania i eliminuje możliwość złożenia skargi o wznowienia postępowania, podczas gdy teza taka nie da się wywieść na podstawie wykładni wskazanych przepisów, w tym w szczególności przepisów Konstytucji, żaden bowiem z przepisów nie formułuje wyjątku od konstytucyjnej zasady, gwarantującej obywatelom możliwość żądania wznowienia postępowania w przypadku skorzystania przez Trybunał Konstytucyjny z możliwości odroczenia w czasie utraty mocy obowiązującej przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją;

3. naruszenie art. 190 ust. 4 w zw. z ust. 3 Konstytucji RP poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż do czasu utraty mocy obowiązującej określonego przepisu (którego niezgodność z Konstytucją stwierdził Trybunał Konstytucyjny z jednoczesnym odroczeniem utraty mocy obowiązującej danego przepisu) sądy i inne organy mają bezwzględny obowiązek stosowania tego rodzaju przepisów, podczas gdy prawidłowa wykładnia omawianych przepisów Konstytucji prowadzi do wniosku, iż uznanie przez Trybunał Konstytucyjny przepisu za niekonstytucyjny prowadzi do zakazu jego stosowania, niezależnie od wskazanego okresu utraty przez niego mocy obowiązującej ewentualnie że nie prowadzi do automatycznego zakazu lub nakazu jego stosowania, lecz każdorazowo wymaga to indywidualnego rozstrzygnięcia, a orzekające sądy lub organy powinny podchodzić z dużą ostrożnością do stosowania przepisów uznanych za niekonstytucyjne w okresie odroczenia.

W konsekwencji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu celem nadania jej dalszego biegu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania, w tym kosztach postępowania zażaleniowego, ewentualnie zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Kwestia dopuszczalności wznowienia postępowania na podstawie art. 401¹ k.p.c. w sytuacji, gdy Trybunał Konstytucyjny odroczył utratę mocy obowiązującej zakwestionowanego przepisu, na podstawie art. 190 ust. 3 Konstytucji RP nie jest zagadnieniem nowym i była już przedmiotem rozważań zarówno w doktrynie, jak i licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego. Przeważa stanowisko, które w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia przytoczył Sąd Okręgowy, że określenie późniejszej daty utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego nie może być tłumaczone inaczej niż jednoznaczne jego pozostawienie przez oznaczony czas w porządku prawnym i oznacza, iż Trybunał Konstytucyjny, mimo stwierdzenia niezgodności aktu z przepisami wyższego rzędu, działając w granicach kompetencji, utrzymuje w mocy normę prawną. W tej wyjątkowej sytuacji do wskazanej w wyroku Trybunału Konstytucyjnego daty utraty mocy obowiązującej przepis musi być uznany za obowiązujący, a tym samym wyłączony jest skutek retrospektywny takiego wyroku. W konsekwencji, ustawa w tym okresie wiąże sądy, a orzeczenia zapadłe w tym okresie nie podlegają wznowieniu w oparciu o podstawę określoną w art. 401¹ k.p.c. (por. np. Kodeks

postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz. Art. 367–729 pod red. A. Marciniaka i K. Piaseckiego, 2016, wyd. 7, Legalis i przytoczone tam orzecznictwo). W rozpoznawanej sprawie zakwestionowany przez skarżącego wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie o sygn. akt IX Gc 1438/14 został wydany w dniu 29 kwietnia 2015 r. i zarządzeniem z dnia 16 grudnia 2015 r. została stwierdzona jego prawomocność z dniem 5 czerwca 2015 r. Zasadnie zatem stwierdził Sąd Okręgowy, że wyrok ten zapadł w okresie odroczenia skuteczności wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 r. sygn. P 45/12, a w konsekwencji, zakończone nim postępowanie nie podlega wznowieniu na podstawie art. 401¹ k.p.c.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w postanowieniu.

Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Jan Futro Ewa Staniszevska